

TÜRKİYE - AVRUPA BİRLİĞİ
KATILIM ÖNCESİ YARDIM ARACI (IPA)
ÇERÇEVE ANLAŞMASI
İSTİSNA ve İADE UYGULAMASI

Yasal Mevzuat

Avrupa Birliği'nin aday ve potansiyel aday ülkelere ilişkin mali yardım mekanizmasının 2007-2013 bütçe dönemleri için yeniden düzenlendiği ve tek bir hukuki çerçeveye içerisine dahil edildiği Katılım **Öncesi Yardım Aracı** (*IPA-Instrument for Pre-Accession Assistance*) **Çerçeve Anlaşması**, 03.12.2008 tarih ve 5824 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunmuş, 19.12.2008 tarih ve 2008/14450 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ekinde yayımlanarak 21.01.2009 tarih ve 2009/14614 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 24.12.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

IPA Çerçeve Anlaşması'nın 26. maddesinde yer alan vergi istisnalarına ilişkin hükümlerin uygulama usul ve esasları, aynı maddenin 3. fıkrasının verdiği yetki kapsamında belirleyen ve 08.05.2009 tarih ve 27222 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 1 Sıra No'lu Türkiye - Avrupa Birliği Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) Çerçeve Anlaşması Genel Tebliği'nde düzenlenmiştir.

I- UYGULAMANIN GENEL ESASLARI

I-1. Genel Terimler

“Sözleşme Makamı”, Avrupa Komisyonu ile Avrupa Komisyonu tarafından Avrupa Birliği fonlarını kullandırmakla görevlendirilen ve Avrupa Topluluğu (AT) yüklenicisi ile AT sözleşmesini imzalayan kurum veya kuruluşlardır.

Örnek: Merkezi Finans ve İhale Birimi, Ulusal Ajans, Avrupa Komisyonu vb.

“Finansman Anlaşması”, IPA kapsamındaki bileşenler çerçevesinde, herhangi bir mali yardım programı veya projesine ilişkin olarak Avrupa Birliği katkısını onaylayan ve Avrupa Komisyonu ile Türkiye arasında imzalanan yıllık veya birden çok yılı kapsayan anlaşmalardır.

“Sektörel Anlaşma”, Avrupa Komisyonu ve Türkiye arasında imzalanan IPA Çerçeve Anlaşması veya finansman anlaşmalarında yer almayan hükümleri düzenleyen belirli bir IPA bileşeni için yapılan anlaşmalardır.

“(AT) Yüklenicisi”, AT Sözleşmesi kapsamında mal tedarik eden ve/veya hizmet sunan ve/veya iş yapan ve/veya hibe sözleşmesini yürüten gerçek veya tüzel kişidir. Ayrıca, AT Yüklenicisi, bir konsorsiyum veya ortak teşebbüsteki ortakları, yüklenicileri ve yerleşik eşleştirme danışmanları olarak bilinen katılım öncesi danışmanları da kapsamaktadır.

Örnek: Kanarya Sevenler Derneği, Tortum Belediyesi, Ali Koşan (Ordu Sevenler Grubu), Hakkari Üniversitesi vb.

“(AT) Sözleşmesi”, Avrupa Topluluğu (AT) veya Türkiye veya hibe yararlanıcısı tarafından imzalanan ve bir faaliyetin, muhtemel ortak finansmanı da içerecek şekilde IPA çerçevesinde finanse edilmesini sağlayan yasal olarak bağlayıcı herhangi bir belge anlamına gelir.

“Tedarikçi”, AT Sözleşmesi kapsamında AT Yüklenicisine mal tedarik eden ve/veya hizmet sunan ve/veya iş yapan gerçek ya da tüzel kişilerdir. AT Yüklenicisi ile bir AT Sözleşmesi kapsamındaki mal, hizmet veya işleri temin etmek amacıyla tedarik sözleşmesi imzalayan gerçek veya tüzel kişilerin, tedarik sözleşmelerinde kendilerini farklı sıfatlarla nitelendirmeleri bunların “Tedarikçi” vasfını değiştirmez.

Örnek: AT Yüklenicisi Van Belediyesi projedeki işin yapımı için açılan ihaleyi kazanan XYZ Şirketi tedarikçidir.

“Tedarik Sözleşmesi”, AT Yüklenicisi ile Tedarikçi arasında AT Sözleşmesi kapsamındaki mal, hizmet ve işlerin tedariki amacıyla imzalanan sözleşmelerdir.

“Hibe Yararlanıcısı”, AT Sözleşmesi kapsamında nihai olarak hibeden yararlanan gerçek veya tüzel kişilerdir.

Örnek: Çalışma Bakanlığı’nın bir projesinde Sözleşme Makamı olan MFİB, ihale açar ve ihaleyi ABC Şirketi kazanır ve bu şirket ile AT sözleşmesi imzalanır. Bu tür projeler daha çok hizmet, mal ve inşaat işleridir.

ABC Şirketi : AT Yüklenicisi

Çalışma Bakanlığı : Hibe Yararlanıcısı

“Hibe Yararlanıcısı Konumunda Olan AT Yüklenicisi”, AT Sözleşmesi kapsamında mal tedarik eden ve/veya hizmet sunan ve/veya iş yapan ve/veya hibe sözleşmesini yürüten aynı zamanda da hibeden doğrudan yararlanan gerçek veya tüzel kişidir.

Örnek: Kanarya Sevenler Derneği, MFİB ile hibe şeklinde AT sözleşmesi imzalarsa, kendisi hem proje yürütücüsü hem de hibe yararlanıcısı olur. Hibelerde yararlanıcı başka bir kurum olmaz.

I-2. (IPA) Çerçeve Anlaşmasından Kimler Yararlanabilecektir?

2007–2013 bütçe döneminde IPA Çerçeve Anlaşması ile yine bu Anlaşmaya dayanarak Türkiye ile Avrupa Birliği arasında imzalanan sektörel veya finansman anlaşmaları kapsamında ve finansmanı Avrupa Birliği tarafından veya Türkiye-Avrupa Birliği ortak finansmanı ile karşılanan, yine Avrupa Birliği tarafından bu amaçla yetkilendirilmiş sözleşme makamları tarafından imzalanan sözleşmeler doğrultusundaki mal ve hizmet teslimleri, işler ve işlemleri gerçekleştiren,

- ✓ AT yüklenicileri,
- ✓ AT yüklenicilerine mal ve hizmet sunan tedarikçiler ile,
- ✓ Mükellef olmayan ancak yasal düzenlemede belirtilen şart ve özellikleri taşıyanlar (Eşleştirme sözleşmelerinde görevli olan kısa ve orta vadeli Uzmanlar ile Yerleşik Eşleştirme Danışmanı Asistanları),

istisnadan yararlanabilecektir.

I-3. (IPA) Çerçeve Anlaşması Hükümlerinin Uygulanabileceği Vergi Türleri Hangileridir?

IPA Çerçeve Anlaşması’nın “ **Vergiler, gümrük ve ithalat vergileri ve yükleri ve/veya eş etkili vergilere ilişkin kurallar**” başlıklı

- 26-2/a maddesine göre; **ithalat vergi ve yükleri ve/veya eş yetkiye sahip vergiler,**

- 26-2/b maddesine göre; **katma değer vergisi**,
- 26-2/c maddesine göre; **gelir ve kurumlar vergisi**,
- 26-2/d maddesine göre; **özel tüketim vergisi**,
- 26-2/e maddesine göre; **veraset ve intikal vergisi**,
- 26-2/g maddesine göre; **damga vergisi**,
- 26-2/i maddesine göre; **özel iletişim vergisi ve motorlu taşıt vergisi**

istisnadan yararlanacak vergi türleridir.

II-4. İSTİSNA SERTİFİKASI

(IPA) Çerçeve Anlaşması ile getirilen düzenlemelerden yararlanabilmesi için öncelikle AT Yüklenicileri tarafından yetkili makamlardan KDV İstisna Sertifikası alınması gerekir.

II-4.1. Başvurusu Yapılacak Makam

KDV İstisna Sertifikası almak üzere AT Yüklenicileri durumlarına göre aşağıdaki yerlere başvuracaktır.

II-4.1.1. İlgili Vergi Dairesi Başkanlığına Başvuracaklar:

Türkiye’de yerleşik gerçek kişiler için ikâmetgâhı, tüzel kişiler için ise iş merkezi (kayıtlı merkez) Vergi Dairesi Başkanlığı kurulu olan illerde **bulunanlardan** imzaladıkları *AT Sözleşmesinde kendisine ayrılan bütçe payı; 1 milyon Avro’dan (1 milyon Avro dahil) az olanlar*

(Bu kapsamdaki İstanbul’da yerleşik AT Yüklenicileri, eğer İstanbul’da kurulu Büyük Mükellefler Vergi Dairesi Başkanlığının mükellefi iseler buraya, değilse İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığına başvuracaklardır.)

IPA Çerçeve Anlaşması’nın 26/3-b maddesi gereğince, vergi idaresi tarafından AT Yüklenicisine, gerekli belgelerle eksiksiz olarak müracaat ettiği tarihten itibaren 30 gün içinde KDV İstisna Sertifikası’nın düzenlenip verilmesi gerekmektedir.

II-4.1.2. Gelir İdaresi Başkanlığına Başvuracaklar:

- Türkiye’de yerleşik gerçek kişiler için ikametgâhı, tüzel kişiler için ise iş merkezi (kayıtlı merkez) olanların imzaladıkları *AT Sözleşmesinde kendisine ayrılan bütçe payı; 1 milyon Avro’dan fazla olanlar*
- Türkiye’de yerleşik gerçek kişiler için ikametgâhı, tüzel kişiler için ise iş merkezi (kayıtlı merkez) Vergi Dairesi Başkanlığı kurulu olan illerde **bulunmayanlar**
- Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan ve/veya Türkiye’de ikamet etmeyen gerçek kişi AT Yüklenicileri (yerleşik eşleştirme danışmanları dâhil) ile Türkiye’de işyeri veya sabit yerleri olmayan tüzel kişi AT Yüklenicileri.

Başvuru üzerine AT Yüklenicisine, uygun bulunması halinde özelge verilecektir.

AT Yüklenicisi bu özelge ile birlikte,

- Bağlı olduğu Vergi Dairesi Müdürlüğüne veya
- Kendisine özelgede bildirilen Vergi Dairesi Müdürlüğüne

başvurarak AT Sözleşmesinde **yazılı süre için geçerli ve kendisine ait bütçe tutarı ile sınırlı olmak üzere** Katma Değer Vergisi (KDV) İstisna Sertifikası'nı alabilecektir.

II-4.2. Başvuruda İstenilen Belgeler

II-4.2.1. Genel Olarak İstenilen Belgeler

a) **Başvuru talep dilekçesi:** Dilekçe, KDV İstisna Sertifikası talebini açıkça belirtmeli, AT Yüklenicisi tarafından tarih, isim ve unvan yazılarak imzalanmalı ve dilekçeye iletişim bilgileri (adres, telefon, faks ve e-mail) yazılmalıdır.

b) Sözleşme, Ekleri ve Bütçe örneği:

➤ Sözleşme Makamı ile imzalanan asıl sözleşmenin ve ekinde varsa bütçesinin bir örneğinin her sayfası, Sözleşme Makamı veya AT Yüklenicisinin gerçek kişi olması durumunda kendisi tarafından veyahut tüzel kişi olması durumunda kurum yetkilisi tarafından "aslının aynıdır" şeklinde ibare konularak ve onaylayan kişinin isim ve unvanı ile tarih yazılarak imzalanmalıdır.

➤ Sözleşmenin tutarı, uygulamaya başlama ve sona erme tarihi, değişiklik yapma usulleri vb. hususlar sözleşmede yer almayıp eklerinde yer alıyorsa; sözleşmenin yanı sıra, bu ekler ve hibelere ilişkin olarak yapılan başvuruda yüklenici tarafından Sözleşme Makamına verilen başvuru belgeleri de, aynı şekilde onaylanarak başvuru belgeleri arasına eklenmelidir.

➤ Ayrıca, eşleştirme sözleşmelerinde, Sözleşme Makamı tarafından işe başlama tarihini belirtir "bildirim (notification)" belgesinin bir örneği, Yerleşik Eşleştirme Danışmanı tarafından "aslının aynıdır" şeklinde onaylanmalıdır.

AT Yüklenicisinin, konsorsiyum üyesi olarak AT Sözleşmesine ortak olması durumunda;

➤ Konsorsiyum lideri ile Sözleşme Makamı arasında imzalanan sözleşme ve eklerinin,

➤ Konsorsiyum lideri ve ortak arasında imzalanan ortaklık veya katılım anlaşmasının ve eklerinin,

➤ Her bir ortağa sözleşmeden ayrılan bütçe payını gösterir bütçe tablosunun,

Sözleşme Makamı tarafından onaylı örneklerinin ibrazı gereklidir.

c) **Bilgi Formunun Aslı:** "Bilgi Formu", hem AT Yüklenicisi hem de Sözleşme Makamı yetkilisi tarafından imzalanmalıdır. İmza atan kişilerin adı-soyadı ve unvanı ile imza tarihi mutlaka yer almalı, Bilgi Formundaki bilgiler ile sözleşmedeki bilgiler aynı olmalıdır. Bilgi Formunda eğer elle doldurulan bölümler varsa Sözleşme Makamınca mutlaka paraflanması ve mühürlenmesi gerekmektedir. Bilgi Formunda AT Yüklenicisini ilgilendirmeyen kısımlar varsa bu bölümlere "Yok" ibaresi yazılmalıdır.

Konsorsiyum üyesi ortak AT Yüklenicisi tarafından yapılacak başvuruda kendi adına düzenlenmiş ve Sözleşme Makamınca onaylanmış Bilgi Formunun bedel bölümünde, toplam sözleşme bedelinin yanı sıra kendisine ayrılan bütçe payı da yer almak zorundadır.

II-4.2.2. AT Sözleşmesinin, Avrupa Komisyonu (Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu hariç) veya Türkiye Cumhuriyeti Sınırları Dışındaki Topluluk Ajansları ile İmzalandığı Durumda İstenilen Belgeler

a) Başvuru talep dilekçesi: Dilekçe, KDV İstisna Sertifikası talebini açıkça belirtmeli, AT Yüklenicisi tarafından tarih, isim ve unvan yazılarak imzalanmalı ve dilekçeye iletişim bilgileri (adres, telefon, faks ve e-mail) yazılmalıdır.

b) Sözleşme ve eklerinin örneği: Avrupa Komisyonu ile imzalanan AT Sözleşmesinde;

➤ AT Yüklenicisi; Sözleşme Makamı ile tek başına AT Sözleşmesi imzalamışsa, bu sözleşmenin; konsorsiyum ortağı ise konsorsiyum lideri ile Sözleşme Makamı arasında imzalanan AT Sözleşmesi ile ortaklık/katılım sözleşmesinin birer örneği,

➤ AT Yüklenicisi gerçek kişi olması durumunda kendisi tarafından ve yahut tüzel kişi olması durumunda kurum yetkilisi tarafından “aslının aynıdır” şeklinde ibare konularak ve onaylayan kişinin isim ve unvanı ile tarih yazılarak imzalanmalıdır.

➤ Sözleşmenin tutarı, uygulamaya başlama ve sona erme tarihi, değişiklik yapma usulleri vb. hususlar sözleşmede yer almayıp eklerinde yer alıyorsa; sözleşmenin yanı sıra, bu ekler ve hibelere ilişkin olarak yapılan başvuruda yüklenici tarafından Sözleşme Makamına verilen başvuru belgeleri de, aynı şekilde onaylanarak ve başvuru belgeleri arasına eklenmelidir.

c) Bilgi Formunun Aslı: Bilgi Formu, AT Yüklenicisi gerçek kişinin kendisi veya tüzel kişi kurumun üst düzey yetkilisi (Örneğin Üniversitelerde Rektör veya Rektör Yardımcısı) tarafından imzalanmalıdır. Bilgi Formunda imza atan kişilerin adı-soyadı ve unvanı ile imza tarihi mutlaka yer almalıdır. Bilgi Formunun Sözleşme Makamı tarafından onaylanacak bölümü boş bırakılacaktır. Bilgi Formunda AT Yüklenicisini ilgilendirmeyen kısımlar varsa bu bölümlere “Yok” ibaresi yazılmalıdır.

d) Bütçe Örneği: AT Sözleşmesinin toplam bedelinden AT Yüklenicisine düşen payı gösteren sözleşme eki bütçe tabloları veya kanıtlayıcı diğer resmi belgeler, AT Yüklenicisi gerçek kişi olması durumunda kendisi tarafından tüzel kişi olması durumunda kurum yetkilisi tarafından “aslının aynıdır” şeklinde ibare konularak ve onaylayan kişinin isim ve unvanı ile tarih yazılarak imzalanmalıdır.

II-4.2.3. AT Sözleşmesindeki Değişikliklerde İstenilen Belgeler ve Yapılacak İşlemler

Herhangi bir şekilde AT Sözleşmesinin süresinde, bedelinde, ise başlama tarihinde, AT Yüklenicisinin ve hibe yararlanıcısının unvanında, AT sözleşmesinin konusu ve numarasında Sözleşme Makamı tarafından değişiklik yapılması halinde, sözleşme süresi halen devam ediyorsa, AT Yüklenicisi, mevcut KDV İstisna Sertifikasını değiştirmek için;

a) Değişikliğe ilişkin talep dilekçesi,

b) Değişiklik ile ilgili Sözleşme Makamından alınmış kanıtlayıcı belgenin, AT Yüklenicisi gerçek kişi olması durumunda kendisi tarafından veyahut tüzel kişi olması durumunda kurum yetkilisi tarafından “aslının aynıdır” şeklinde ibare konularak ve onaylayan kişinin isim ve unvanı ile tarih yazılarak imzalanmış bir örneği,

ile ilk KDV İstisna Sertifikası başvurusu yaptığı makama (Gelir İdaresi Başkanlığı veya Vergi Dairesi Başkanlığı) başvurması gerekmektedir.

KDV İstisna Sertifikası doğrudan Gelir İdaresi Başkanlığından alınmış ise,

➤ AT yüklenicisi yapacağı başvuruda, bir önceki KDV İstisna Sertifikasının aslını da istenilen belgeler arasına ekleyecektir.

➤ AT Yüklenicisinin başvurusunun uygun bulunması halinde, kendisine yazı ekinde yeni KDV İstisna Sertifikası düzenlenip verilecektir.

Gelir İdaresi Başkanlığınca veya Vergi Dairesi Başkanlığınca ilk KDV İstisna Sertifikası, başvuru sonrasında verilen özelge doğrultusunda KDV İstisna Sertifikası vergi dairesi müdürlüğünden alınmış ise,

➤ AT Yüklenicisi, sözleşmedeki değişiklik talebinin uygun bulunması sonrasında bir önceki Sertifikanın aslını, vergi dairesi müdürlüğüne teslim edecek ve değişikliğe uygun yeni KDV İstisna Sertifikasını buradan alabilecektir.

➤ AT Sözleşmesinde değişiklik yapılması durumunda (örneğin süre uzatımları) daha önce verilen KDV İstisna Sertifikası'nın ***aslı vergi idaresine teslim edilmeden, AT Yüklenicisine yeni KDV İstisna Sertifikası verilmeyecektir.***

➤ AT Sözleşmesinin bedelinde meydana gelecek değişikliklerde, sözleşme bedelinin ***1 (bir) milyon Avro'yu aşması durumunda,*** sözleşme bedeli düzeltilmiş KDV İstisna Sertifikası ilk sertifikayı veren makam tarafından verilecektir.

II-4.3. Vergi Dairesi Başkanlığınca Yapılacak İşlemler

İstenilen belgelerle birlikte KDV İstisna Sertifikası başvurusunda bulunan AT Yüklenicisinin başvurusu, belgelerin eksik olması durumunda dahi kabul edilecektir. ***Ancak, bu eksikler AT Yüklenicisine, yazılı olarak başvurunun Vergi Dairesi Başkanlığının resmi kayıtlarına giriş tarihinden itibaren en geç 7 gün içinde bildirilecektir.***

Söz konusu başvuru belgeleri incelendikten sonra eğer başvuru uygun bulunursa,

AT Yüklenicisine bir özelge verilerek, bağlı olduğu veya tespit edilen vergi dairesi müdürlüğüne KDV İstisna Sertifikası almak üzere başvuru yapması gerektiği bildirilecektir. Ayrıca özelge ile eş zamanlı olarak Sertifikayı verecek vergi dairesi müdürlüğüne de, bu konuyla ilgili talimat yazısı yazılacak ve ekine AT yüklenicisine verilen özelgenin bir örneği konulacaktır.

AT Yüklenicisi tarafından yapılan başvurunun red olunması halinde, nedenleri yazı ile bildirilecektir.

KDV İstisna Sertifikalarını Vergi Dairesi Başkanlığı'na başvurmak suretiyle alan AT Yüklenicilerinin IPA Çerçeve Anlaşması ve 1 Sıra No'lu Genel Tebliği ile ilgili görüş talepleri doğrudan ilgili Vergi Dairesi Başkanlıkları'na değerlendirilecektir. Bu kapsamda verilen özelgelerin bir örneği, özelge tarihinden itibaren **15 gün içerisinde Gelir İdaresi Başkanlığı Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Daire Başkanlığı'na resmi yazı ile gönderilecektir.**

IPA Çerçeve Anlaşma 1 Sıra No.lu Genel Tebliği'nin yayımı tarihinden itibaren Vergi Dairesi Başkanlıklarına yapılacak başvurular sonrasında vergi dairesi müdürlüğünce verilen KDV İstisna Sertifikalarına ilişkin olarak, takvim yılının üçer aylık dönemleri itibariyle söz konusu dönemleri izleyen ayın 25. günü akşamına kadar ilgili Vergi Dairesi Başkanlığı tarafından IPA Çerçeve Anlaşma 1 Sıra No.lu Genel Tebliği ekindeki tablo doldurularak Gelir İdaresi Başkanlığının avrupabirligi@gelirler.gov.tr elektronik posta adresine gönderilecektir.

II-4.4. Vergi Dairesi Müdürlüğünce Yapılacak İşlemler

Gelir İdaresi Başkanlığından veya Vergi Dairesi Başkanlığından AT Yüklenicileri ile ilgili talimat yazısı alan vergi dairesi müdürlüğü, AT Yüklenicisinin başvurması halinde,

Dilekçe ve eki özelge örneği dışında hiçbir belge aramaksızın “Katma Değer Vergisi İstisna Sertifikası”nı özelgedeki bilgiler doğrultusunda eksiksiz olarak düzenleyip AT Yüklenicisine imza karşılığı teslim edecek veya posta ile gönderecektir.

KDV İstisna Sertifikasını düzenlemeden önce, AT Yüklenicisinin kimliğini ve adresini teyit ile ilgili vergi dairesi müdürlüğünün yapacağı işlemler ivedilikle sonuçlandırılacaktır.

AT Sözleşmesinde değişiklik yapılması durumunda (örneğin süre uzatımları) daha önce verilen KDV İstisna Sertifikası vergi idaresine teslim edilmeden, AT Yüklenicisine yeni KDV İstisna Sertifikası verilmeyecektir.

*Vergi dairesi müdürlüğünce düzenlenen KDV İstisna Sertifikasının bir örneği, AT Yüklenicisine verilme tarihinden itibaren **15 gün içinde** kendisine talimat yazısını gönderen makama gönderilecektir.*

*AT Yüklenicisinin, sözleşmenin süresi içinde KDV İstisna Sertifikası almak üzere başvurmaması halinde, bu durum yazı ile sözleşme süresinin sona ermesinden itibaren **15 gün içinde** kendisine talimat yazısını gönderen makama bildirilecektir.*

Ancak, AT Sözleşmesinin süresinin sona ermesinden sonra AT Yüklenicisinin vergi dairesi müdürlüğüne başvuru yapması durumunda, süre sona erdiği için KDV İstisna Sertifikası düzenlenmeyip, AT Sözleşmesi süresi ile sınırlı olmak üzere varsa yüklenilen KDV'lerin iadesinin IPA Çerçeve Anlaşma 1 Sıra No.lu Genel Tebliği'nde belirlenen usul ve esaslar dahilinde talep edilebileceğine dair AT Yüklenicisine yazı verilecektir.

III-ANLAŞMA KAPSAMINDAKİ VERGİ İSTİSNALARI VE UYGULAMASI

III-1. Genel Kural

IPA Çerçeve Anlaşması'nın “**Vergiler, gümrük ve ithalat vergileri ve yükleri ve/veya eş etkili vergilere ilişkin kurallar**” başlıklı 26. maddesinin ilk fıkrasında; “*Sektörel Anlaşma ya da bir Finansman Anlaşmasında başka bir şekilde belirtilmedikçe vergiler, gümrük ve ithalat vergi ve yükleri ve/veya eş etkiye sahip vergiler, Katılım Öncesi Yardım Aracı kapsamında finanse edilmeyecektir. Bu muafiyet, Türkiye Cumhuriyeti tarafından sağlanan ortak finansmanı da kapsamaktadır*” denilmektedir.

Buna göre, doğrudan Avrupa Birliği veya Türkiye ile Avrupa Birliği ortak katkısı ile finanse edilen sözleşmelerin uygulanması sırasında ortaya çıkabilecek;

- Vergiler,
- Gümrük ve ithalat vergi ve yükleri ve/veya eş etkiye sahip vergiler,

IPA Çerçeve Anlaşması'nın 26. maddesinde yer alan hükümlere göre mali yardımlardan finanse edilmeyecektir.

III-2.İTHALAT İŞLEMLERİNDE VERGİ İSTİSNASI VE UYGULAMASI

IPA Çerçeve Anlaşması'nın 25/1-e ve 26/2-a maddelerine göre, AT Yüklenicisi tarafından AT Sözleşmesi kapsamında yapılan ithalat işlemleri, gümrük veya ithalat vergileri, harçları, KDV, ÖTV ve diğer benzeri vergi ve harçlardan istisnadır.

IPA Çerçeve Anlaşması'nın maddesinin 2/f maddesinde ise; “*Hizmet ve/veya iş ve/veya hibe sözleşmeleri ve/veya eşleştirme sözleşmelerinde veya anlaşmalarında belirtilen görevleri yerine getirmek üzere yerel olarak istihdam edilenler dışında kalan gerçek kişiler (ve onların birinci derecedeki aile üyeleri) tarafından kişisel kullanımlarına yönelik olarak ithal edilen şahsi eşyalar ve ev eşyaları, sözleşmenin sona ermesinden sonra Türkiye Cumhuriyeti'nde yürürlükte bulunan mevzuata uygun olarak yeniden ihraç edilmeleri ya da ülke içinde elden çıkarılmaları kaydıyla gümrük vergileri, ithalat vergileri, vergiler, yükler ve/veya eş etkiye sahip diğer vergilerden muaf tutulacaktır*” hükmüne yer verilmiştir.

III-2.1. İstisnanın Uygulanması

Bu istisna, sadece AT Sözleşmesi kapsamında AT Yüklenicisi tarafından tedarik edilen mallar ve/veya verilen hizmetler ve/veya yapılan işlere ilişkin olarak yapılan ithalata uygulanacaktır.

AT Yüklenicisi tarafından;

1. İthal edilecek mallara ilişkin bilgilerini içeren bir liste düzenlenmesi

2. Düzenlenen bu listedeki malların AT Sözleşmesi kapsamında olduğunun hibe yararlanıcısına onaylatılması ve

3. Bu liste ile vergi idaresi tarafından kendisine verilen Katma Değer Vergisi (KDV) İstisna Sertifikası örneğinin ilgili Gümrük idaresine ibraz edilmesi,

halinde; söz konusu listede yer alan mallar, gümrük veya ithalat vergileri, harçları, KDV, ÖTV ve diğer benzeri vergi ve harçlardan muaf olarak ithal edilebilecektir.

AT Yüklenicisinin aynı zamanda hibe yararlanıcısı olması halinde ithal edilecek mallar listesinin Sözleşme Makamı tarafından onaylanması gerekmektedir.

Bununla birlikte, Sözleşme Makamının Türkiye sınırları dışında olduğu durumda söz konusu ithal edilecek mallar listesinin;

a) Genel bütçeli kamu kurum ve kuruluşları, özel bütçeli idareler ile sosyal güvenlik kurumları ve bunlara bağlı birimlerin AT Yüklenicisi olması halinde, **bu kurumların üst idari amiri;**

b) Bunlar dışındaki AT Yüklenicilerinde ise, hibe yararlanıcısı unvanı ile gerçek kişi **AT Yüklenicisinin kendisi**, tüzel kişi AT Yüklenicisinde ise **tüzel kişiliğin üst yetkilisi** (örneğin, dernek veya vakıf başkanı, şirketlerde imzaya yetkili yönetici gibi)

tarafından onaylanması gerekmektedir.

Yukarıda (b) bendinde yer alan gerçek veya tüzel kişi AT Yüklenicileri, yukarıda belirtilen belgelerle birlikte 1 Sıra No.lu Türkiye - Avrupa Birliği Katılım Öncesi Yardım

Aracı (IPA) Çerçeve Anlaşması Tebliğ ekindeki Taahhütnameyi de Gümrük İdaresine ibraz edeceklerdir.

AT Sözleşmesi kapsamındaki ithalatın vergisiz gerçekleşebilmesi için ilgili Gümrük İdaresi tarafından düzenlenecek makbuzda, AT Sözleşmesine ve IPA Çerçeve Anlaşması'na atıf yapılarak gümrük veya ithalat vergileri, harçları, KDV, ÖTV ve diğer benzeri vergi ve harçlar hesaplanmayacak ve Gümrük İdaresi AT Yüklenicisinin ibraz etmiş olduğu "İthal edilecek mallar listesi" ile "KDV İstisna Sertifikası"nın birer örneğini muhafaza edecektir.

III-2.2. İthalat İstisnası ile İlgili Özellikli Durumlar

AT Sözleşmesi kapsamında AT Yüklenicisi tarafından yapılan ithalat işlemi sırasında, ***ithalatın idari işlemlerden kaynaklanan çeşitli sebeplerle (güvenlik, sağlık vb.) AT Sözleşmesi süresinde tamamlanamaması halinde;***

➤ İthal edilen malların AT Sözleşmesi süresi içerisinde Türkiye Cumhuriyeti gümrük sahasına girmesi,

➤ AT Yüklenicisinin yukarıda belirtilen belgeleri yine aynı sürede tamamlayarak Gümrük İdaresine ibraz etmesi şartları ile,

ithalatın AT Sözleşmesinde belirtilen sürenin bitiminden sonra gerçekleşmiş olması halinde de, söz konusu mallar gümrük veya ithalat vergileri, harçları, KDV, ÖTV ve diğer benzeri vergi ve harçlardan istisna tutularak ithal edilebilecektir.

AT Yüklenicisi tarafından AT Sözleşmesi süresi içinde ***ithal edilen bir ürünün garanti süresi içerisinde ancak AT Sözleşmesi süresinin sona ermesinden sonra aynı model ve vasıftaki yenisi ile değiştirilmek üzere ihraç edilerek ilave bir bedel ödenmeksizin yenisinin tekrar ithal edilmesi durumunda,*** bu ithalat ilk ithalat gibi değerlendirilerek, ilk ithalat işlemine ait gümrük beyannamesi ve faturaya atıf yapılmak suretiyle, gümrük veya ithalat vergileri, harçları, KDV, ÖTV ve diğer benzeri vergi ve harçlardan istisna olarak gerçekleştirilecektir.

AT Sözleşmesi kapsamında yapılan ***ithalatın kredili olması ya da kredi kullanımı söz konusu olduğunda,*** bu kredili işlem dolayısıyla bir ek yükümlülük olarak ithalat sırasında Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu (KKDF) kesintisi yapılacaktır. Bu nedenle ithalat işlemleri sırasında ödenmesi gereken KKDF'ler, IPA Çerçeve Anlaşması kapsamında istisna değildir.

Vergi İdaresi tarafından AT Yüklenicisine verilen KDV İstisna Sertifikasının bir başka gerçek veya tüzel kişiye devredilmesi mümkün değildir. Bu nedenle AT Yüklenicisinin yapacağı ithalat işlemi sırasında, söz konusu KDV İstisna Sertifikasını ya doğrudan kendisi ya da kendi adına iş ve işlemlerde bulunmaya yetkili olan gerçek veya tüzel kişiler aracılığı ile kullanacaktır. İthalat işlemi sırasında ortaya çıkan KDV, ÖTV ve diğer benzeri vergi ve harçlara ilişkin istisnadan sadece AT Yüklenicisi yararlanabilecektir.

III-3. KATMA DEĞER VERGİSİ İSTİSNASI VE UYGULAMASI

IPA Çerçeve Anlaşması'nın 26/2-b maddesine göre; AT yüklenicileri, AT sözleşmesi kapsamında sunulan herhangi hizmet ve/veya tedarik edilen mal ve/veya yapılan iş için KDV'den müstesna tutulacaklardır.

III-3.1. İstisnanın uygulanması

Bu muafiyet sadece AT sözleşmesi kapsamında AT yüklenicisi tarafından teslim edilen mallar veya sunulan hizmetler veya yapılan işler ile bağlantılı olarak temin edilen mallara veya sunulan hizmetlere veya yapılan işlere uygulanacaktır.

III-3.1.1. Eşleştirme Sözleşmelerinde Görevli Kısa ve Orta Dönemli Uzmanların KDV İstisnasından Yararlanmak için Yapacağı İşlemler

Avrupa Birliği veya Avrupa Birliği-Türkiye ortak katkısı ile finanse edilen eşleştirme projeleri kapsamında Sözleşme Makamı ile AT Yüklenicisi olan Yerleşik Eşleştirme Danışmanı arasında imzalanan AT Sözleşmesinin uygulaması sırasında görev alan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan ve Türkiye’de ikamet etmeyen kısa veya orta vadeli uzmanlar, KDV İstisnasından yararlanmak için Gelir İdaresi Başkanlığına talep dilekçesi ve Yerleşik Eşleştirme Danışmanı tarafından verilen “söz konusu uzmanların isimleri ve görev sürelerini belirtir” yazı ile başvuracaklardır. Aynı AT Sözleşmesi kapsamında görevli uzmanlar, her birinin dilekçede imzası olmak kaydıyla, tek bir dilekçe ile KDV İstisnası talebinde bulunabileceklerdir.

Bu başvuru üzerine, tedarikçilere ibraz etmeleri için, kendilerine AT Sözleşmesi kapsamında yaptıkları mal ve hizmet alımı ile işlerin katma değer vergisinden istisna olduğu hususunda özelge verilecektir. Söz konusu uzmanlar, tedarikçilere bu özelgenin örneği ile birlikte Yerleşik Eşleştirme Danışmanında bulunan KDV İstisna Sertifikasının da bir örneğini ibraz edeceklerdir. Yerleşik Eşleştirme Danışmanı, söz konusu özelge ve sertifikanın örneklerini “**aslı gibidir**” şeklinde onaylayacaktır.

III-3.1.2. Eşleştirme Sözleşmelerinde Görevli Yerleşik Eşleştirme Danışmanı Asistanının KDV İstisnasından Yararlanmak için Yapacağı İşlemler

Eşleştirme sözleşmesi kapsamında Yerleşik Eşleştirme Danışmanlarına hizmet sunan *Yerleşik Eşleştirme Danışmanı Asistanı*, IPA Çerçeve Anlaşması uygulamasında tedarikçi konumundadır. Buna göre, Yerleşik Eşleştirme Danışmanı Asistanı Eşleştirme sözleşmesi çerçevesinde Yerleşik Eşleştirme Danışmanına sunacağı hizmet sırasında 1 Sıra No.lu Türkiye - Avrupa Birliği Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) Çerçeve Anlaşması Tebliğinde belirlenen usul ve esaslara uymak zorundadır.

III-3.2. AT Yüklenicilerine ve Tedarikçilerine Katma Değer Vergisi İadesi

III-3.2.1. AT Yüklenicilerine KDV İadesi

1-KDV Mükellefi AT Yüklenicisine KDV İadesi

1-a) Süresi Devam Eden AT Sözleşmeleri Kapsamındaki İadeler

IPA Çerçeve Anlaşması kapsamında bir AT Yüklenicisi, KDV’den istisna olarak teslim ettiği mallar veya sunduğu hizmetler veya yürüttüğü işlerle ilgili olarak yüklendiği katma değer vergisini diğer işlemleri için tahsil ettiği Katma Değer Vergisinden indirme hakkına sahiptir.

Bu düzenleme tam istisna mahiyetinde olduğundan istisna kapsamına giren teslim ve hizmetler dolayısıyla yüklenilen vergiler, indirim yoluyla telafi edilememeleri halinde, **AT Yüklenicisine nakden veya mahsuben iade edilebilecektir.** Nakden veya mahsuben yapılacak iade işlemleri istisna kapsamındaki işlemlerin beyan edildiği dönem beyannameleri ile birlikte verilecek iade talep dilekçesine dayanılarak yapılacaktır.

AT Yüklenicisi tarafından yapılacak iade başvurusunda aşağıdaki belgelerin ibrazı gereklidir.

- 1) İade talep dilekçesi,
- 2) İndirilecek katma değer vergisi listesi (AT Sözleşmesi kapsamında yapılan faaliyetler ve dışındakiler için ayrı ayrı),
- 3) Katma Değer Vergisi İstisna Sertifikasının bir örneği,

4) AT Sözleşmesi kapsamındaki mal alım/satımı ile hizmet sunumu ve işlere ilişkin fatura veya benzeri belgelerin aslı veya fotokopileri,

5) Yüklenilen katma değer vergisi tablosu,

Yüklenilen KDV tablosunda, 84 Seri No'lu Katma Değer Vergisi Kanunu Genel Tebliği'nin 1.1.3.1 bölümünde belirtilen bilgilere yer verilecektir.

Bu belgelerin dışında Katma Değer Vergisi Kanunu gereğince iade için istenmesi gerekli başka belge ve bilgiler varsa bunların da ibrazı gereklidir.

İade için AT Yüklenicisi, kural olarak KDV İstisna Sertifikası aldığı vergi dairesi müdürlüğüne başvuracaktır. Doğrudan Gelir İdaresi Başkanlığı'ndan KDV İstisna Sertifikası alan AT Yüklenicisi öncelikle Gelir İdaresi Başkanlığı'na iade talebini bildirecektir. Daha sonra Başkanlıkça kendisine yazı ile bildirilen vergi dairesi müdürlüğüne iade için başvuracaktır.

1-b) Süresi Sona Eren AT Sözleşmeleri Kapsamındaki İadeler

AT Sözleşmesinin süresi sona ermiş ise, öncelikle AT Yüklenicisi tarafından kitabın 1 Sıra No.lu Türkiye - Avrupa Birliği Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) Çerçeve Anlaşması Tebliğinde belirtilen usul ve esaslar doğrultusunda Gelir İdaresi Başkanlığı veya ilgili Vergi Dairesi Başkanlığına KDV İstisna Sertifikası başvurusu yapılacaktır. Başvurunun uygun bulunması halinde, AT Sözleşmesinin süresinin geçmiş olması nedeniyle KDV İstisna Sertifikası düzenlenmeyecek ancak, AT Yüklenicisine iade ile ilgili gerekli işlemlerin yapılması için bir özelge verilecektir. AT Yüklenicisi, bu kapsamdaki iade başvurularında, kendisine verilen özelge örneği ile birlikte, iade talebini kendisine bildirilen vergi dairesi müdürlüğüne yapacaktır.

2- KDV Mükellefi Olmayan AT Yüklenicisine KDV İadesi

KDV yönünden mükellefiyet kaydı olmayan AT Yüklenicisi, IPA Çerçeve Anlaşması kapsamındaki AT Sözleşmesi çerçevesinde tedarik ettiği mal, hizmet veya işler nedeniyle ödediği ve Sözleşme Makamından tahsil edemediği Katma Değer Vergilerini aşağıdaki usul ve esaslara uygun olarak iade alabilecektir.

2-a) Süresi Devam Eden AT Sözleşmeleri Kapsamındaki İadeler

KDV mükellefiyeti bulunmayan AT Yüklenicisi, yürüttüğü AT Sözleşmesi kapsamında daha önceden KDV İstisna Sertifikası almamış ise; KDV İstisna Sertifikası talebinde bulunarak KDV İstisna Sertifikasını alması gerekmektedir.

KDV İstisna Sertifikası almak için ilk başvurunun yapıldığı makam, AT Sözleşmesi kapsamında yüklenilen KDV'lerin iadesinin yapılabilmesi için AT Yüklenicisine bir özelge vererek iade başvurusunun yapılacağı ildeki yetkili vergi dairesi müdürlüğüne yönlendirecektir.

AT Yüklenicisi iade için, özelgede belirtilen vergi dairesi müdürlüğüne, aşağıdaki belgelerle birlikte başvuracaktır.

- 1) İade talep dilekçesi,
- 2) Sözleşme Makamı tarafından AT sözleşmesi kapsamında yapılan harcamaya ait olduğu onaylanmış yüklenilen KDV tablosu,
- 3) Mal ve hizmet alımları ile yaptırılan işlere ilişkin fatura ve benzeri belgelerin aslı veya onaylı örnekleri,
- 4) Sözleşme Makamı tarafından, kendisine ibraz edilen fatura ve benzeri belgeler karşılığında yapılan ödemelere ilişkin makbuzların (banka dekontu dâhil) aslı veya onaylı fotokopisi,

5) Kendisine Gelir İdaresi Başkanlığı veya Vergi Dairesi Başkanlığınca iade ile ilgili verilen özelge örneği veya KDV İstisna Sertifikasının onaylı fotokopisi,

6) Katma değer vergisinden başka bir vergi türünden mükellefiyet kaydı bulunması halinde, bu vergi türünden dolayı borcu olup olmadığına dair ilgili vergi dairesinden alınan yazı.

Yüklenilen KDV tablosunda, 84 Seri No'lu Katma Değer Vergisi Kanunu Genel Tebliği'nin **1.1.3.1** bölümünde belirtilen bilgilere yer verilecektir. **Sözleşme Makamı**, AT Yüklenicisine Avrupa Birliği fonundan yapılan ödemenin KDV dahil olup olmadığı konusunda yüklenilen KDV tablosuna şerh düşerek, yetkilinin ismi, unvanı ve tarihi belirtilmek suretiyle onaylayacaktır. **AT Sözleşmesi ile ilgili olarak düzenlenmiş Yeminli Mali Müşavir Raporunun bulunması halinde, Sözleşme Makamı bu rapora dayanarak anılan tabloyu onaylayacaktır.**

Bununla birlikte, Sözleşme Makamının Türkiye sınırları dışında olduğu durumda söz konusu tablonun;

a) Genel bütçeli kamu kurum ve kuruluşları, özel bütçeli idareler ile sosyal güvenlik kurumları ve bunlara bağlı birimlerin AT Yüklenicisi olması halinde bu kurumların **üst idari amiri**;

b) Bunlar dışındaki AT Yüklenicilerinde ise, hibe yararlanıcısı unvanı ile gerçek kişi **AT Yüklenicisinin kendisi**, tüzel kişi AT Yüklenicisinde ise **tüzel kişiliğin üst yetkilisi** (örneğin, dernek veya vakıf başkanı, şirketlerde imzaya yetkili yönetici gibi);

tarafından onaylanması gerekmektedir.

Bu şekilde yapılacak onayda, yapılan harcamaların AT Sözleşmesi kapsamında olduğuna ilişkin düzenlenmiş Yeminli Mali Müşavir Raporunun bir örneğinin de eklenmesi gerekmektedir.

Aranılan belgelerin fotokopilerinin verilmesi halinde, AT Yüklenicisi tarafından bu fotokopilerin aslının aynısı olduğuna dair bir şerh verilerek, varsa kaşe tatbiki ve imzalanması suretiyle onaylanması gerekir.

2-b) Süresi Sona Eren AT Sözleşmeleri Kapsamındaki İadeler

KDV mükellefiyeti bulunmayan AT yüklenicisinin yürüttüğü AT Sözleşmesinin süresi sona ermiş ise, öncelikle AT Yüklenicisi tarafından Gelir İdaresi Başkanlığı veya ilgili Vergi Dairesi Başkanlığına başvuru yapılacaktır. Başvurunun uygun bulunması halinde, Sertifika düzenlenmeyecek ve iade ile ilgili gerekli işlemlerin yapılması için AT Yüklenicisine bir özelge verilerek yetkili vergi dairesi müdürlüğüne yönlendirilecektir. AT Yüklenicisi, bu kapsamdaki iade başvurularında, kendisine verilen özelge örneği ile birlikte iade talebini yerine getirebilecektir.

3- Yıllara sari inşaat - taahhüt işi yapan AT Yüklenicisi, bu inşaat - taahhüt işi ile ilgili olarak yüklediği ve ilgili dönemde verdiği KDV beyannamesinde indiremediği katma değer vergisini, IPA Çerçeve Anlaşması ve 1 Sıra No'lu Genel Tebliği'nde belirtilen usul ve esaslar dahilinde iade alabilecektir. Ancak 84 Seri No'lu Katma Değer Vergisi Genel Tebliği'nde belirtilen satış faturaları yerine, ilgili vergilendirme döneminde yaptıkları işle ilgili hakediş belgeleri karşılığında Sözleşme Makamınca yapılan ödemeye ilişkin verilen makbuzun (banka dekontu, tahsilat alındısı vb.) yüklenilen KDV tablosuna eklenmesi yeterli olacaktır.

4- 2.000 TL'nin Üstündeki Alımlarda KDV İadesi

AT Yüklenicisi, AT Sözleşmesi kapsamında, temin edeceği mal, hizmet ve işler için tedarikçinin düzenlediği **fatura bedeli (KDV Hariç) 2.000 TL'nin üstünde ise;**

Öncelikle tedarikçi ile “tedarik sözleşmesi” yapacaktır. Söz konusu bu tedarik sözleşmesinin, sözleşmeye konu mal, hizmet ve işlerin AT Sözleşmesi kapsamında olduğunun hibe yararlanıcısı tarafından onaylanması halinde bu mal teslimi, hizmet ifası ve işlere KDV uygulanmayacaktır.

AT Yüklenicisinin aynı zamanda hibe yararlanıcısı konumunda olduğu durumlarda söz konusu tedarik sözleşmesinin;

a) Genel bütçeli kamu kurum ve kuruluşları, özel bütçeli idareler ile sosyal güvenlik kurumları ve bunlara bağlı birimlerin AT Yüklenicisi olması halinde **bu kurumların üst idari amiri;**

b) Bunlar dışındaki AT Yüklenicilerinde ise, hibe yararlanıcısı unvanı ile gerçek kişi **AT Yüklenicisinin kendisi**, tüzel kişi AT Yüklenicisinde ise **tüzel kişiliğin üst yetkilisi** (örneğin, dernek veya vakıf başkanı, şirketlerde imzaya yetkili yönetici gibi);

tarafından onaylanması gerekmektedir.

Tedarik sözleşmesi, sözleşme taraflarının kimliklerini, sözleşmenin konusunu, bedelini ve dayanağı olduğu AT sözleşmesini açıkça ihtiva etmelidir.

Tedarikçi ancak, hibe yararlanıcısı tarafından onaylanmış AT yüklenicisi ile yaptığı tedarik sözleşmesinin ve AT yüklenicisinde yer alan KDV İstisna Sertifikasının kendisine ibraz edilmesi halinde, söz konusu tedarik sözleşmesi ve sertifikanın birer örneğini almak ve düzenlediği fatura ve benzeri evrakta **“5824 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan IPA Çerçeve Anlaşması’nın 26/2. maddesi gereğince, sayılı AT sözleşmesi kapsamında KDV hesaplanmamıştır”** şeklinde atıf yapmak suretiyle KDV hesaplamayacaktır.

Söz konusu sertifika ile katma değer vergisi ödemeksizin mal ve hizmet alan, iş yaptıran AT yüklenicisi; unvanını, vergi kimlik numarasını, katma değer vergisi ödemeksizin almış olduğu mal ve hizmetler ile işlerin türünü, tutarlarını, fatura tarihi ile numaralarını ve mal ve hizmet satın aldığı, iş yaptırdığı mükelleflerin; unvanlarını, vergi kimlik numaralarını gösteren bir tabloyu doldurarak takvim yılının üçer aylık dönemleri itibariyle bu dönemleri izleyen ayın 25. günü akşamına kadar KDV İstisna Sertifikasını aldığı makama bildirecektir.

5- 2.000 TL’nin Altındaki Alımlarda KDV İadesi

AT yüklenicisi tarafından AT sözleşmesi kapsamında **(KDV Hariç) 2.000 TL’nin altında yapılacak her bir alım için**, tedarikçi ile tedarik sözleşmesi yapmak ve hibe yararlanıcısına onaylatmak şartı aranmaksızın, KDV İstisna Sertifikasının örneğinin ibrazı ile KDV istisnası kendiliğinden uygulanır.

Bu kapsamda, AT yüklenicisi takvim yılının üçer aylık dönemleri itibariyle ve izleyen ayın 25. günü akşamına kadar, KDV istisnasından yararlanarak yapmış olduğu harcamalarla ilgili olarak bildirim tablosunu hazırlayarak hibe yararlanıcısına, **“Bu tabloda yer alan harcamalar, sayılı AT sözleşmesi kapsamında yapılmıştır.”** şeklinde şerh düşülerek onaylatılmak suretiyle KDV sertifikasının alındığı vergi idaresine bildirecektir.

AT Yüklenicisinin aynı zamanda hibe yararlanıcısı konumunda olduğu durumlarda söz konusu tablonun;

a) Genel bütçeli kamu kurum ve kuruluşları, özel bütçeli idareler ile sosyal güvenlik kurumları ve bunlara bağlı birimlerin AT Yüklenicisi olması halinde **bu kurumların üst idari amiri;**

b) Bunlar dışındaki AT Yüklenicilerinde ise, hibe yararlanıcısı unvanı ile gerçek kişi **AT Yüklenicisinin kendisi**, tüzel kişi AT Yüklenicisinde ise **tüzel kişiliğin üst yetkilisi** (örneğin, dernek veya vakıf başkanı, şirketlerde imzaya yetkili yönetici gibi);

tarafından onaylanması gerekmektedir.

Bu kapsamda KDV'siz mal teslimi, hizmet ifası veya iş yapan tedarikçi, kendilerine ibraz edilen sertifikanın bir örneğini alarak muhafaza edecek ve düzenleyeceği fatura ve benzeri evrakta “5824 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan IPA Çerçeve Anlaşması'nın 26/2. maddesi gereğince, sayılı AT Sözleşmesi kapsamında KDV hesaplanmamıştır” şeklinde atıf yapmak suretiyle KDV hesaplamayacaktır.

III-3.2.2. Tedarikçilere KDV İadesi

IPA Çerçeve Anlaşması kapsamında istisnaya hak kazanan bir KDV mükellefi olan AT Yüklenicisine mal teslim eden ve/veya hizmet sunan ve/veya iş yapan herhangi bir tedarikçi, KDV'den istisna olarak teslim ettiği mallar veya sunduğu hizmetler veya yürüttüğü işlerle ilgili olarak yüklendiği katma değer vergisini diğer işlemleri için tahsil ettiği Katma Değer Vergisinden indirme hakkına sahiptir.

Bu düzenleme tam istisna mahiyetinde olduğundan istisna kapsamına giren teslim ve hizmetler dolayısıyla yüklenilen vergiler, indirim yoluyla telafi edilememeleri halinde, **tedarikçiye nakden veya mahsuben iade edilebilecektir.** Nakden veya mahsuben yapılacak iade işlemleri istisna kapsamındaki işlemlerin beyan edildiği dönem beyannameleri ile birlikte verilecek iade talep dilekçesine dayanılarak yapılacaktır.

Tedarikçilerin AT Sözleşmesi kapsamındaki KDV iade başvurularını, yürürlükteki KDV mevzuatı çerçevesinde bağlı oldukları vergi dairesi müdürlüğüne yapması gerekmektedir.

Tedarikçi, AT Yüklenicisi ile yapmış olduğu tedarik sözleşmesinin hibe yararlanıcısı tarafından, hibe yararlanıcısı ile AT Yüklenicisinin aynı olması durumunda ise Sözleşme Makamı veya yukarıda belirtilen şahıslar tarafından onaylanmış bir örneğini almak suretiyle düzenlediği fatura ve benzeri evrakta KDV hesaplamayacaktır.

Tedarikçi tarafından yapılacak iade başvurusunda aşağıdaki belgelerin ibrazı gereklidir.

- 1) İade talep dilekçesi,
- 2) İndirilecek katma değer vergisi listesi (AT Sözleşmesi kapsamında yapılan faaliyetler ve dışındakiler için ayrı ayrı),
- 3) Katma Değer Vergisi İstisna Sertifikasının bir örneği (Mal veya hizmet tedarik edilen AT Yüklenicisine ait olan)
- 4) AT Sözleşmesi kapsamındaki mal alım/satımı ile hizmet sunumu ve işlere ilişkin fatura veya benzeri belgelerin aslı veya fotokopileri,
- 5) Fatura veya benzeri belgedeki tutarda 2.000 TL'nin aşılması durumunda, AT Yüklenicisi ile yaptığı tedarik sözleşmesinin, onaylı örneği.
- 5) Yüklenilen katma değer vergisi tablosu,

Yüklenilen KDV tablosunda, 84 Seri No'lu Katma Değer Vergisi Kanunu Genel Tebliği'nin 1.1.3.1 bölümünde belirtilen bilgilere yer verilecektir.

Bu belgelerin dışında Katma Değer Vergisi Kanunu gereğince iade için istenmesi gerekli başka belge ve bilgiler varsa bunların da ibrazı gereklidir.

III-3.3. KDV İadesi için Vergi Dairesince Yapılacak İşlemler:

KDV iadesi yapmakla görevlendirilen vergi dairesi müdürlüğünce, yukarıda belirtilen belgelerle birlikte müracaat eden KDV mükellefi olmayan AT yüklenicisine, öncelikle hiçbir vergi türünden mükellefiyet kaydı bulunmaması halinde potansiyel bir vergi kimlik numarası verilecektir.

Eğer KDV dışında başka bir vergi türünden mükellefiyet kaydı varsa, buna ilişkin vergi kimlik numarasından iade dilekçesi kabul edilecektir. Yetkili vergi dairesi müdürlüğü, AT yüklenicisinin iade talebini, gerekli incelemeleri yaptıktan sonra, nakden veya mahsuben yerine getirecektir.

KDV mükellefi olan AT yüklenicilerinin ve tedarikçilerin iade talepleri bağlı oldukları vergi dairesi müdürlüğü tarafından değerlendirilecektir.

Nakden veya mahsuben iade talepleri, 84 Seri No'lu Katma Değer Vergisi Genel Tebliği'nin mal ihracından doğan katma değer vergisinin iadesindeki esaslar çerçevesinde azami 10 gün içinde sonuçlandırılacaktır. İade işlemleri sırasında 84 Seri No'lu Katma Değer Vergisi Genel Tebliği'nin "Özel Esaslar" bölümündeki düzenlemeler saklı kalmak kaydıyla, IPA Çerçeve Anlaşma 1 Sıra No.lu Genel Tebliği'nde belirtilen belgeler dışında herhangi bir belge istenilmeyecektir.

İade için Yeminli Mali Müşavir Tasdik Raporu ibraz edilen durumlarda mal ihracı için öngörülen limitler geçerli olacaktır. AT Sözleşmesinde yer alan bedeli aşan harcamalara ait KDV ile AT Yüklenicisi tarafından AT sözleşmesi kapsamında ödenen ve Sözleşme Makamından tahsil edilen KDV, AT Yüklenicisine iade edilemez.

Vergi Dairesi Müdürlüğü, IPA Çerçeve Anlaşma kapsamında AT Yüklenicileri ve tedarikçilere yaptığı KDV iadelerine ilişkin olarak hazırlanacak listeyi takvim yılının üçer aylık dönemleri itibari ile ve bu dönemleri takip eden ayın 15. günü akşamına kadar Gelir İdaresi Başkanlığı'na göndermekle yükümlüdür.

III-3.4. KDV Açısından Amortisman Tabi İktisadi Kıymetler İle İlgili Hususlar

AT Yüklenicisi, AT Sözleşmesi kapsamında teslim edeceği mallar veya sunacağı hizmetler veya yapacağı işler ile bağlantılı olarak temin edeceği Amortisman Tabi İktisadi Kıymetleri,

➤ ***Ancak söz konusu kıymetlerin sadece AT Sözleşmesi kapsamında kullanılan kıymetler olması ve bu kıymetlerin AT Sözleşmesinin sona ermesi ile hibe yararlanıcısına bedelsiz tesliminin öngörülmesi halinde, yukarıda yer alan esaslara göre KDV'siz olarak alabilme imkanına sahiptir.***

➤ ***Ancak, bu duruma ilave olarak AT Yüklenicisinin tedarikçi ile yapacağı ve hibe yararlanıcısı tarafından onaylanacak tedarik sözleşmesinde, bu kıymetin AT Sözleşmesi sonunda hibe yararlanıcısına bedelsiz devir olunacağı açıkça belirtilecektir.***

Hibe yararlanıcısının aynı zamanda AT Yüklenicisi olması durumunda, söz konusu tedarik sözleşmesi, Sözleşme Makamı tarafından onaylanacaktır. Bununla birlikte, Sözleşme Makamının Türkiye sınırları dışında olduğu durumda söz konusu listenin;

a) Genel bütçeli kamu kurum ve kuruluşları, özel bütçeli idareler ile sosyal güvenlik kurumları ve bunlara bağlı birimlerin AT Yüklenicisi olması halinde bu kurumların **üst idari amiri**;

b) Bunlar dışındaki AT Yüklenicilerinde ise, hibe yararlanıcısı unvanı ile gerçek kişi **AT Yüklenicisinin kendisi**, tüzel kişi AT Yüklenicisinde ise tüzel kişiliğin **üst yetkilisi** (örneğin, dernek veya vakıf başkanı, şirketlerde imzaya yetkili yönetici gibi);

tarafından onaylanması gerekmektedir.

Tedarikçi, AT Yüklenicisi ile yapmış olduğu tedarik sözleşmesinin hibe yararlanıcısı tarafından, hibe yararlanıcısı ile AT Yüklenicisinin aynı olması durumunda ise Sözleşme Makamı veya yukarıda belirtilen şahıslar tarafından onaylanmış bir örneğini almak suretiyle düzenlediği fatura ve benzeri evrakta KDV hesaplamayacaktır.

Amortismanına Tabi İktisadi Kıymetlerin AT sözleşmesinde yer alan işlerden başka işlerde de kullanılacak olması halinde, AT Yüklenicisi söz konusu Amortismanına Tabi İktisadi Kıymetleri başlangıçta KDV ödemek suretiyle satın alacak ve yüklenilen KDV'yi diğer vergiye tabi işlemleri üzerinden hesaplanan KDV'den indirim konusu yapacaktır. AT Sözleşmesinin sona ermesi ile ödenen KDV'nin bu kıymetin AT sözleşmesi kapsamında kullanılma süresinin bu kıymet için belirlenen amortisman süresi oranına isabet eden kısmı için iade talep edecektir. Bu durumda AT Yüklenicisi, tedarik sözleşmesini hibe yararlanıcısına onaylattırırken, hibe yararlanıcısının bu kıymetin AT Sözleşmesi kapsamında ne kadar süre kullanılacağına dair bir şerh koymasını sağlayacaktır.

III-4. ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ İSTİSNASI VE UYGULAMASI

IPA Çerçeve Anlaşması'nın 26/2-d maddesine göre; AT yüklenicilerinin harcamaları Özel Tüketim Vergisinden muaf tutulacaktır. Bu muafiyet yalnızca, AT sözleşmesi kapsamında AT yüklenicisi tarafından tedarik edilen mallar ve/veya sunulan hizmetler ve/veya yapılan işler ile bağlantılı harcamalara uygulanacaktır.

III-4.1. İstisnanın Uygulanması

AT Yüklenicisi, AT Sözleşmesi kapsamında ÖTV'ye tabi bir mal almak istediğinde öncelikle KDV İstisna Sertifikası başvurusunu yapmış olmak zorundadır.

III-4.2. AT Yüklenicilerine ve Tedarikçilerine Özel Tüketim Vergisi İadesi

III-4.2.1. AT Yüklenicilerine ÖTV İadesi

1- ÖTV Mükellefi Olmayanlardan Yapılan Alımlarda

AT Yüklenicisi, AT Sözleşmesi kapsamında ÖTV mükellefi olmayan tedarikçiden temin edeceği Özel Tüketim Vergisine tabi mallar için başlangıçta ÖTV ödeyerek alıs yapacaktır.

AT Yüklenicisi, AT Sözleşmesinin başlangıç tarihinden itibaren takvim yılının üçer aylık dönemleri itibarıyla bu kapsamda satın aldığı malları, liste halinde hazırlayarak, hibe yararlanıcısına onaylattırarak ve iade için istenen belgeler arasına ekleyecektir.

Hibe yararlanıcısının aynı zamanda AT Yüklenicisi olması durumunda, söz konusu onaylı ÖTV içeren mal alım listesi, Sözleşme Makamı tarafından AT sözleşmesi ile ilgili olarak düzenlenmiş YMM Raporuna dayanılarak onaylanacaktır. Bununla birlikte, Sözleşme Makamının Türkiye sınırları dışında olduğu durumda söz konusu listenin;

a) Genel bütçeli kamu kurum ve kuruluşları, özel bütçeli idareler ile sosyal güvenlik kurumları ve bunlara bağlı birimlerin AT Yüklenicisi olması halinde bu kurumların **üst idari amiri;**

b) Bunlar dışındaki AT Yüklenicilerinde ise, hibe yararlanıcısı unvanı ile gerçek kişi AT Yüklenicisinin kendisi, tüzel kişi AT Yüklenicisinde ise tüzel kişiliğin **üst yetkilisi (örneğin, dernek veya vakıf başkanı, şirketlerde imzaya yetkili yönetici gibi);**

tarafından onaylanması gerekmektedir.

Bu şekilde yapılacak onayda yapılan harcamaların AT sözleşmesi kapsamında olduğuna ilişkin düzenlenmiş YMM Raporunun bir örneğinin de eklenmesi gerekmektedir.

AT Yüklenicisi tarafından istisna olmasına rağmen ödenen ÖTV'ler iade alınabilecektir.

1-1. AT Yüklenicisi Tarafından Ödenen Özel Tüketim Vergisinin İadesi

a)KDV İstisna Sertifikası Almış AT Yüklenicisine ÖTV İadesi

Daha önce AT Sözleşmesi kapsamındaki mal ve hizmet alımları ile işlerin katma değer vergisinden istisna tutulması için Katma Değer Vergisi İstisna Sertifikası almış bulunan AT Yüklenicisi, AT Sözleşmesi kapsamındaki harcamaları dolayısıyla ödediği özel tüketim vergilerini gerekli belgelerle birlikte, gerçek kişi için ikâmetgahı, tüzel kişi için ise iş merkezinin (kayıtlı merkez) bulunduğu ildeki yetkili vergi dairesi müdürlüğüne başvurarak iade alabilecektir. Doğrudan Gelir İdaresi Başkanlığı'na KDV İstisna Sertifikası'nın verildiği durumlarda ise, AT Yüklenicisi iade talebini, yetkili vergi dairesi müdürlüklerinden herhangi birine yapabilecektir.

b)KDV İstisna Sertifikası Almamış AT Yüklenicisine ÖTV İadesi

Daha önceden KDV İstisna Sertifikası almamış olan AT Yüklenicisi, öncelikle, Sözleşme Makamı ile imzaladığı sözleşmenin; IPA Çerçeve Anlaşması kapsamında AT Sözleşmesi olduğunu ve kendisinin de AT Yüklenicisi olduğunu teyit etmelidir. Bunun için AT Yüklenicisinin, gerekli belgelerle birlikte öncelikle yetkili makamlara müracaatı gerekmektedir. AT Yüklenicisine, müracaatının uygun bulunması halinde, vergi idaresi tarafından bir özelge verilecektir.

AT Yüklenicisi, verilen özelge ve Tebliğde belirtilen diğer belgelerle birlikte, iş ya da ikametgâh adreslerinin bulunduğu ildeki yetkili vergi dairesi müdürlüğüne başvurarak iade alabileceklerdir. İş ya da ikametgâh adresleri Türkiye'de bulunmayan AT Yüklenicileri ise, iade talepleri için (Tebliğ Ekinde belirtilen) yetkili vergi dairesi müdürlüklerinden herhangi birine başvurabileceklerdir.

ÖTV İadesi İçin İstenilen Belgeler

AT Yüklenicileri;

- 1) İade talep dilekçesi,
- 2) Gelir İdaresi Başkanlığı veya Vergi Dairesi Başkanlığı'ndan alınan özelgenin veya KDV İstisna Sertifikasının tasdikli bir örneği,
- 3) Onaylı ÖTV içeren mal alım listesi,
- 4) ÖTV içeren mal alımlarına ilişkin fatura veya benzeri evrakın aslı veya onaylı fotokopileri,
- 5) ÖTV içeren mal alımları içerisinde yer alan kendileri tarafından hesaplanmış iade edilecek ÖTV listesi,

ile birlikte vergi dairesine iade için başvuracaklardır.

Aranılan belgelerin fotokopilerinin verilmesi halinde, AT Yüklenicisi tarafından bu fotokopilerin aslının aynısı olduğuna dair bir şerh verilerek, varsa kaşe tatbiki ve imzalanması suretiyle onaylanması gerekmektedir.

Sözleşme süresi devam eden AT Yüklenicisi, ÖTV iade talebini, AT Sözleşmesinin başlangıç tarihinden itibaren takvim yılının üçer aylık dönemleri itibariyle yapacaktır.

Sözleşme süresi sona eren AT Yüklenicisi, ÖTV iade talebini sözleşmenin tamamlandığı tarihten itibaren yapabilecektir.

2- ÖTV Mükellefi Olanlardan Yapılan Alımlarda

AT Sözleşmesi kapsamında AT Yüklenicisi tarafından doğrudan ÖTV mükelleflerinden temin edilecek malların ise tedarikçi ile tedarik sözleşmesi yapılması ve bu sözleşme konusu malların AT Sözleşmesi kapsamında olduğunun hibe yararlanıcısı tarafından onaylanması halinde ÖTV ödenmeksizin tedarik edilmesi mümkündür. ÖTV

mükelleflerinden alımlarda yapılacak tedarik sözleşmeleri için herhangi bir limit bulunmamaktadır.

Hibe yararlanıcısının aynı zamanda AT Yüklenicisi olması durumunda, söz konusu tedarik sözleşmesi, Sözleşme Makamı tarafından onaylanacaktır. Bununla birlikte, Sözleşme Makamının Türkiye sınırları dışında olduğu durumda söz konusu sözleşmenin;

a) Genel bütçeli kamu kurum ve kuruluşları, özel bütçeli idareler ile sosyal güvenlik kurumları ve bunlara bağlı birimlerin AT Yüklenicisi olması halinde bu kurumların **üst idari amiri**;

b) Bunlar dışındaki AT Yüklenicilerinde ise, hibe yararlanıcısı unvanı ile gerçek kişi **AT Yüklenicisinin kendisi**, tüzel kişi AT Yüklenicisinde ise tüzel kişiliğin **üst yetkilisi** (örneğin, dernek veya vakıf başkanı, şirketlerde imzaya yetkili yönetici gibi);

tarafından onaylanması gerekmektedir.

Tedarikçi, ancak, AT Yüklenicisi ile yapmış olduğu tedarik sözleşmesinin yukarıdaki usullerde onaylanmış halinin kendisine ibraz edilmesi halinde, söz konusu tedarik sözleşmesinin bir örneğini almak suretiyle düzenlediği fatura ve benzeri evrakta **“5824 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan IPA Çerçeve Anlaşması ve sayılı AT sözleşmesi gereğince ÖTV hesaplanmamıştır”** şeklinde şerh düşerek ÖTV hesaplamayacaktır.

AT Yüklenicisi, AT Sözleşmesi kapsamında ÖTV mükellefinden ÖTV ödeyerek yaptığı alımlar için ÖTV içeren mal alım listesini onaylatarak ve iade için istenilen belgeler arasına ekleyecektir.

III-4.3. ÖTV İadesi için Vergi Dairesi Müdürlüğünce Yapılacak İşlemler

ÖTV iadesi yapmakla görevlendirilen vergi dairesi müdürlüğünce, yukarıda belirtilen belgelerle birlikte kendisine müracaat eden AT Yüklenicisine, öncelikle hiçbir vergi türünden mükellefiyet kaydı bulunmaması halinde, potansiyel bir vergi kimlik numarası verilecektir.

Eğer herhangi bir vergi türünden mükellefiyet kaydı varsa, *buna ilişkin vergi kimlik numarasından iade dilekçesi kabul edilecektir.*

Vergi dairesi müdürlüğü gerekli incelemeleri yaptıktan sonra iade talebini nakden veya mahsuben yerine getirecektir.

Nakden veya mahsuben yapılacak ÖTV iadeleri, 84 Seri No’lu Katma Değer Vergisi Genel Tebliğinin *mal ihracından doğan katma değer vergisinin iadesindeki esaslar çerçevesinde* işlem görecektir. İade için Yeminli Mali Müşavir Tasdik Raporu ibraz edilen durumlarda da mal ihracı için öngörülen limitler geçerli olacaktır. AT Yüklenicisinin, gerekli belgelerin dışında belge ibraz etmelerine gerek bulunmamaktadır.

İade başvurusu sırasında AT Yüklenicisinden istenilen Gelir İdaresi Başkanlığı veya Vergi Dairesi Başkanlığı’ndan alınan özelden veya KDV İstisna Sertifikasının örneği, aslı görülmek suretiyle **Vergi Dairesi Müdürü veya yetkilendirdiği personel tarafından tasdik edilecektir.**

Vergi Dairesi Müdürlüğü, IPA Çerçeve Anlaşma kapsamında AT Yüklenicilerine yaptığı ÖTV iadelerine ilişkin olarak hazırlanacak listeyi takvim yılının üçer aylık dönemleri itibarı ile ve bu dönemleri takip eden ayın 15. günü akşamına kadar Gelir İdaresi Başkanlığı’na göndermekle yükümlüdür.

III-4.4. ÖTV Açısından Amortisman Tabi İktisadi Kıymetler ile İlgili Hususlar

AT Yüklenicisi, AT Sözleşmesi kapsamında doğrudan ÖTV mükelleflerinden temin edeceği Amortisman Tabi İktisadi Kıymetler için,

➤ *Ancak söz konusu kıymetlerin sadece AT Sözleşmesi kapsamında kullanılacak kıymetler olması ve bu kıymetlerin AT Sözleşmesi sonunda hibe yararlanıcısına bedelsiz devrinin öngörülmüş olması halinde*, bu kıymetleri başlangıçta ÖTV ödemeksizin alabilecektir.

➤ Bunun için tedarikçi ile tedarik sözleşmesi yapan AT Yüklenicisi, söz konusu tedarik sözleşmesinde bu malların AT Yüklenicisinin taraf olduğu AT Sözleşmesi kapsamında olduğunu ve AT Sözleşmesinin sona ermesi ile AT Yüklenicisi tarafından hibe yararlanıcısına bedelsiz olarak devir edileceğini de hibe yararlanıcısına onaylattıracaktır.

Hibe yararlanıcısının aynı zamanda AT Yüklenicisi olması durumunda, söz konusu tedarik sözleşmesi, Sözleşme Makamı tarafından onaylanacaktır. Bununla birlikte, Sözleşme Makamının Türkiye sınırları dışında olduğu durumda söz konusu listenin;

a) Genel bütçeli kamu kurum ve kuruluşları, özel bütçeli idareler ile sosyal güvenlik kurumları ve bunlara bağlı birimlerin AT Yüklenicisi olması halinde bu kurumların **üst idari amiri**;

d) Bunlar dışındaki AT Yüklenicilerinde ise, hibe yararlanıcısı unvanı ile gerçek kişi **AT Yüklenicisinin kendisi**, tüzel kişi AT Yüklenicisinde ise tüzel kişiliğin **üst yetkilisi** (örneğin, dernek veya vakıf başkanı, şirketlerde imzaya yetkili yönetici gibi);

onaylatırılması gerekmektedir.

Tedarikçi, AT Yüklenicisi ile yapmış olduğu tedarik sözleşmesinin hibe yararlanıcısı tarafından, hibe yararlanıcısı ile AT Yüklenicisinin aynı olması durumunda ise Sözleşme Makamı veya yukarıda belirtilen şahıslar tarafından onaylanmış bir örneğini almak ve düzenlediği fatura ve benzeri evrakta AT sözleşmesine **“5824 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan IPA Çerçeve Anlaşması ve sayılı AT sözleşmesi gereğince ÖTV hesaplanmamıştır”** şeklinde şerh düşerek ÖTV hesaplamayacaktır.

Amortisman Tabi İktisadi Kıymetlerin AT Sözleşmesinde yer alan işlerden başka işlerde de kullanılacak olması halinde, AT Yüklenicisi söz konusu Amortisman Tabi İktisadi Kıymetleri başlangıçta ÖTV ödemek suretiyle satın alacaktır. AT Sözleşmesinin sona ermesi ile, ödenen ÖTV'nin, bu kıymetin AT Sözleşmesi kapsamında kullanılma süresinin, bu kıymet için belirlenen amortisman süresi oranına isabet eden kısmı için bu kitabın **I-3.3.** numaralı bölümünde yer alan esaslara göre iade talep edecektir. Bu durumda AT Yüklenicisi, tedarik sözleşmesinin hibe yararlanıcısına onaylattırırken, bu kıymetin AT Sözleşmesi kapsamında ne kadar süre kullanılacağına dair bir şerh koymasını sağlayacaktır.

III-4.5. ÖTV İstisnasından Yararlanılarak İlk İktisabı Yapılan Araçların Üçüncü Kişilere Devrinde ÖTV Uygulaması

ÖTV Kanununun 15/2-a maddesi, (II) sayılı listedeki kayıt ve tescile tabi mallardan, veraset yoluyla intikaller hariç ilk iktisabında istisna uygulananların, istisnadan yararlananlar dışındakilerce iktisabında, ilk iktisaptaki matrah esas alınarak, adına kayıt ve tescil işlemi yapılandıran, kayıt ve tescil tarihinde geçerli olan oran üzerinden bu tarihte ÖTV alınacağını hükme bağlamıştır.

Bu hüküm uyarınca, ÖTV istisnasından yararlanılarak ilk iktisabı yapılan kayıt ve tescile tabi taşıt araçlarının, istisnadan yararlanan hibe yararlanıcısına devri ile veraset yoluyla

intikalleri hariç olmak üzere, üçüncü kişiler tarafından iktisabında, söz konusu araçları adına kayıt ve tescil ettirecek olan üçüncü kişiler tarafından Kanunun 15/2-a maddesi kapsamında ÖTV beyanında bulunulmak suretiyle ÖTV tarhiyatı yapılacaktır. Söz konusu aracın AT Sözleşmesinde yer alan işlerden başka işlerde de kullanılacak olması nedeniyle başlangıçta ÖTV ödemek suretiyle satın alınmış, ancak daha sonra sözleşme ***kapsamında kullanım süresine bağlı olarak hesaplanan ÖTV tutarı iade edilmiş olması halinde***, iade edilen tutarın üçüncü kişiler tarafından beyan edilip ödenmesi gerekmektedir.

IV-GELİR VE KURUMLAR VERGİSİ İSTİSNASI VE UYGULAMASI

IPA Çerçeve Anlaşmasının 26/2-c maddesine göre; “Türk vatandaşı olmayan ve Türkiye’de ikamet etmeyen gerçek kişiler tarafından, Yararlanıcının ortak finansman katkısı ve Topluluk tarafından finansmanı sağlanan hizmet ve/veya iş ve/veya hibe ve/veya eşleştirme sözleşmelerinin ifasından elde edilen gelirler Türkiye’de gelir vergisine tabi tutulmaz.

Tüzel kişiler de, Türkiye’de iş yeri veya sabit yerleri olmaması kaydıyla, yukarıdaki aynı hükme tabi olacaklardır.

AT sözleşmelerinden kaynaklanan kâr ve/veya gelir, bu kâr ve/veya geliri elde eden gerçek ve/veya tüzel kişilerin Yararlanıcı tarafından onaylanan ve bu kişilere uygulanabilir çifte vergilendirme anlaşmalarının hükümleri uyarınca, Türkiye’de iş yeri veya sabit yerleri var ise, Türkiye’nin vergi sistemine göre vergiye tabi tutulacaktır.” hükmü yer almaktadır.

IV-1. İstisnanın Uygulanması

IPA Çerçeve Anlaşmasına göre, Avrupa Birliği veya Avrupa Birliği-Türkiye ortak katkısı ile finanse edilen AT Sözleşmelerinin yürütülmesi çerçevesinde bu sözleşmelerde görev alan ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan ve Türkiye’de ikamet etmeyen gerçek kişi AT Yüklenicilerinin bu sözleşmelerden elde ettiği gelirler, Gelir Vergisine tabi değildir.

Aynı zamanda, bu sözleşmeler kapsamında bir AT Yüklenicisine bağlı olarak hizmet ifa eden ve ücreti AT Sözleşmesi bütçesinden ödenen Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan ve Türkiye’de ikamet etmeyen gerçek kişilerin de elde ettikleri gelirler, Gelir Vergisine tabi değildir.

AT Sözleşmesini yürüten tüzel kişi AT Yüklenicilerinin Türkiye’de iş yeri veya sabit yerleri olmaması kaydıyla, AT Sözleşmesinin yürütülmesinden dolayı elde ettikleri kurum kazancı, Kurumlar Vergisine tabi değildir.

Bununla birlikte, AT Sözleşmelerinden kaynaklanan kâr ve/veya gelir, bu kâr ve/veya geliri elde eden gerçek ve/veya tüzel kişilerin, Türkiye tarafından onaylanan ve bu kişilere uygulanabilir çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmalarının hükümleri uyarınca, Türkiye’de iş yeri veya sabit yerlerinin bulunması halinde, Türk vergi mevzuatı uyarınca vergiye tabi tutulacaktır.

Buna göre, AT Sözleşmesi kapsamında; Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan veya Türkiye’de mukim olan gerçek kişiler ile Türkiye’de iş yeri veya sabit yerleri olması kaydıyla tüzel kişilere AT Sözleşmesi kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirmek üzere hibe şeklinde sağlanan tutarlar, ticari kazanç kapsamında gelir olarak kabul edilerek Gelir Vergisine; Kurumlar Vergisi mükellefleri için de ticari kazancın bir unsuru olarak kurum kazancına dahil edilerek Kurumlar Vergisine tabi olacaktır.

V-VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ MUAFİYETİ VE UYGULAMASI

IPA Çerçeve Anlaşması'nın 26/2-e maddesine göre; *Katılım Öncesi Yardım Aracı kapsamındaki proje ve/veya sözleşme ve/veya faaliyetlerden faydalananlar, Katılım Öncesi Yardım Aracı kapsamında ne şekilde olduğuna bakılmaksızın kendilerine transfer edilen mal ve/veya hak ve/veya sağlanan olanaklar ve/veya fonlar ile ilgili olarak doğan 'Veraset ve İntikal Vergisi'nden muaf olacaklardır.*

V-1. İstisnanın Uygulanması

Avrupa Birliği veya Türkiye ile Avrupa Birliği ortak katkısı ile finanse edilen AT Sözleşmesi ile ilgili olarak herhangi bir şekilde karşılıksız olarak kendilerine transfer edilen mal ve/veya hak ve/veya sağlanan olanaklar ve/veya sağlanan fonlar ilgili olarak **hibe yararlanıcıları, Veraset ve İntikal Vergisinden veya bu vergi yerine ihdas edilecek vergiden muaf tutulacaktır.** Dolayısıyla söz konusu bu transferlerle ilgili herhangi bir Veraset veya İntikal Vergisi beyanında bulunulmayacaktır.

VI- DAMGA VERGİSİ VE HARÇ İSTİSNASI VE UYGULAMASI

IPA Çerçeve Anlaşması'nın 26/2-g maddesine göre; *AT sözleşmeleri, Türkiye Cumhuriyeti'nde damga vergisine veya tescil harcına (I sayılı tarifenin C Bölümü) veya eş etkili diğer herhangi bir yükümlülüğe tabi olmayacaktır. Bu muafiyet, tedarik sözleşmeleri hariç, AT sözleşmeleri kapsamındaki işlemler ve ilgili ödeme emirlerine de uygulanacaktır.*

VI-1. İstisnanın Uygulanması

VI-1.1.Damga Vergisi İstisnası Uygulanması

Avrupa Birliği veya Türkiye ile Avrupa Birliği ortak katkısı ile finanse edilen, Sözleşme Makamı ile AT Yüklenicisi arasında imzalanan AT Sözleşmesi, damga Vergisinden istisna tutulacaktır.

Buna göre, Avrupa Topluluğu veya Türkiye veya hibe yararlanıcısı tarafından imzalanan ve bir faaliyetin, muhtemel ortak finansmanını da içerecek şekilde, IPA çerçevesinde finanse edilmesini sağlayan ve yasal olarak bağlayıcılığı olan her türlü belge damga vergisinden istisna tutulacaktır.

Ancak, AT Yüklenicisi ile tedarikçi arasında düzenlenen tedarik sözleşmesi Damga Vergisi istisnasından yararlanamayacaktır.

VI-1.2. Harç İstisnası Uygulanması

Avrupa Birliği veya Türkiye ile Avrupa Birliği ortak katkısı ile finanse edilen ve Sözleşme Makamı ile AT Yüklenicisi arasında imzalanan AT Sözleşmesi ve AT Sözleşmesi kapsamında yapılacak işlemler harca tabi tutulmayacaktır.

Ancak, AT Yüklenicisi ile tedarikçi arasında düzenlenen tedarik sözleşmesi ile bu sözleşme kapsamında yapılacak işlemler istisna kapsamında yer almadığından, söz konusu işlemler harca tabi tutulacaktır.

VII- ÖZEL İLETİŞİM VERGİSİ İSTİSNASI VE UYGULAMASI

IPA Çerçeve Anlaşması'nın 26/2-i maddesinde; “Yukarıda bahsedilen vergiler, gümrük ve ithalat vergileri ile yükler ve/veya eş etkili vergilerden başka; aşağıda belirtilenler de muafiyet kapsamındadır: **Özel İletişim Vergisi**” denilmektedir.

VII-1. İstisnannın Uygulanması

AT Yüklenicisinin IPA Çerçeve Anlaşması uyarınca imzalanan AT Sözleşmesi kapsamında olan ve AT sözleşmesi bütçesinden karşılanan **Özel İletişim Vergisinin (ÖİV) konusuna giren harcamaları**, AT Sözleşmesinin süresi ile sınırlı olmak üzere, ÖİV'den istisnadır.

AT Yüklenicisi, öncelikle bu istisna kapsamına giren harcamalara ilişkin ÖİV'ni ödeyecektir. Ancak, AT Sözleşmesi kapsamında istisna olan harcamalar dolayısıyla ödenen ÖİV'leri, AT Yüklenicisine aşağıdaki usul ve esaslar dahilinde iade edilecektir.

VII-2. Ödenen Özel İletişim Vergisinin İadesi

İstisna kapsamında olmasına rağmen ödenen Özel İletişim Vergilerinin iadesi için, AT Yüklenicisi, devam eden AT Sözleşmeleri için AT Sözleşmesinin başladığı tarihten itibaren takvim yılı esas alınarak üçer aylık dönemlerle süresi biten AT Sözleşmeleri için ise sürenin bittiği tarihten sonra KDV İstisnası Sertifikası aldığı vergi dairesi müdürlüğüne, doğrudan Gelir İdaresi Başkanlığınca KDV İstisna Sertifikasının verildiği durumlarda yetkili vergi dairesi müdürlüklerinden her hangi birine aşağıdaki belgelerle başvurması gerekmektedir.

Özel İletişim Vergisinde İade Başvurusunda İstenilen Belgeler:

- 1) İade Talep Dilekçesi,
- 2) Ödenen Özel İletişim Vergilerine İlişkin Onaylı Liste,
- 3) Ödenen Özel İletişim Vergisi'ne ait fatura veya fatura benzeri belgelerin onaylı örnekleri,
- 4) Katma Değer Vergisi İstisna Sertifikası ve/veya vergi idaresi tarafından bu kapsamda verilen özelge örneği.

AT Yüklenicisi, istisna olmasına rağmen ödediği Özel İletişim Vergisinin iadesi için öncelikle ödenen Özel İletişim Vergisiyle ilgili fatura veya fatura benzeri belgelere ilişkin olarak liste hazırlayacak ve söz konusu liste, hibe yararlanıcısı tarafından onaylanacaktır.

Hibe yararlanıcısının aynı zamanda AT Yüklenicisi olması durumunda, söz konusu liste, Sözleşme Makamı tarafından onaylanacaktır. Bununla birlikte, Sözleşme Makamının Türkiye sınırları dışında olduğu durumda söz konusu listenin;

a) Genel bütçeli kamu kurum ve kuruluşları, özel bütçeli idareler ile sosyal güvenlik kurumları ve bunlara bağlı birimlerin AT Yüklenicisi olması halinde bu kurumların **üst idari amiri**;

d) Bunlar dışındaki AT Yüklenicilerinde ise, hibe yararlanıcısı unvanı ile gerçek kişi **AT Yüklenicisinin kendisi**, tüzel kişi AT Yüklenicisinde ise tüzel kişiliğin **üst yetkilisi** (örneğin, dernek veya vakıf başkanı, şirketlerde imzaya yetkili yönetici gibi);

onaylatılması gerekmektedir.

AT Sözleşmesi bütçesinde, ÖİV kapsamındaki harcamalar için bir bedel yer almamışsa iade yapılamaz. Ayrıca, AT Sözleşmesi bütçesinde bu konuda bir bedel yer almasına rağmen ibraz edilen fatura ve benzeri belgeler toplamı bu bedeli aşması halinde, bu bedeli aşan kısım için de iade yapılamaz.

VII-3. Vergi Dairesi Müdürlüğünce Yapılacak İşlemler

Vergi dairesi müdürlüğü, daha önce KDV İstisna Sertifikası vermiş olduğu AT Yüklenicisinin, yukarıdaki bilgi ve belgelerle birlikte ödenen ÖİV'lerin iadesi için başvurması halinde, yürürlükteki mevzuattaki usul ve esaslar dahilinde iadesi ile ilgili iş ve işlemleri yapacaktır.

VIII- MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ İSTİSNASI VE UYGULAMASI

VIII-1. Anlaşma Hükmü

IPA Çerçeve Anlaşması'nın 26/2-i maddesinde, "Yukarıda bahsedilen vergiler, gümrük ve ithalat vergileri ile yükler ve/veya eş etkili vergilerden başka; aşağıda belirtilenler de muafiyet kapsamındadır: **Motorlu Taşıtlar Vergisi**" hükmüne yer verilmiştir.

VIII-2. İstisnanın Uygulaması

AT Yüklenicisinin, AT Sözleşmesi kapsamında satın alarak adına trafik, belediye veya liman sicili ile Ulaştırma Bakanlığınca tutulan sivil hava vasıtaları vb. sicillerinden ilgili olana kayıt ve tescil ettirdiği ve bedelsiz olarak hibe yararlanıcısına devredilecek kara, deniz veya hava nakil vasıtaları AT Sözleşmesindeki süre ve şartlarla sınırlı olmak üzere Motorlu Taşıtlar Vergisinden (MTV) istisnadır.

AT Yüklenicisi, AT Sözleşmesi kapsamında satın aldığı taşıtı öncelikle ilgili tescil kuruluşunda adına kayıt ve tescil ettirecek ve sözleşme süresince tahakkuk eden Motorlu Taşıtlar Vergisini ödeyecektir.

AT Sözleşmesi kapsamında alınan araçlara ait AT Sözleşmesinin süresi içerisinde ödenen Motorlu Taşıtlar Vergisi, AT sözleşmesinin süresi sona erdikten sonra söz konusu araç hibe yararlanıcısına devredildikten sonra, başvuru yapılması halinde AT yüklenicisine iade edilecektir.

VIII-3. Ödenen MTV'lerin İadesi

AT Yüklenicisi, ödediği MTV'lerin sözleşme süresine isabet eden kısmının iadesi için;

- a) Talep dilekçesi,
- b) KDV İstisna Sertifikası alınması için yapılan başvuru sonrasında Gelir İdaresi Başkanlığı veya ilgili Vergi Dairesi Başkanlığı tarafından verilen özgelgenin bir örneği,
- c) Sözleşme Makamından taşıtın AT Sözleşmesi kapsamında alındığı ve/veya kullanıldığına dair alınan resmi yazının örneği,
- d) AT Yüklenicisi tarafından satın alınan ve MTV'si ödenen araca ilişkin Motorlu Araç Tescil Belgesi'nin örneği ile bu aracın hibe yararlanıcısına devredilmesinden sonra hibe yararlanıcısı adına düzenlenen Motorlu Araç Tescil Belgesi'nin örneği,

ile birlikte MTV'nin tahsiline yetkili vergi dairesi müdürlüğüne başvuracaktır. MTV'nin tahsiline yetkili vergi dairesi müdürlüğünün bulunmadığı durumlarda KDV İstisna Sertifikasının alındığı vergi dairesi müdürlüğüne başvurulacaktır.

Doğrudan Gelir İdaresi Başkanlığı'ndan KDV İstisna Sertifikası alan AT Yüklenicileri ise, iade başvurusu yapılmak istenen ildeki MTV'nin tahsiline yetkili vergi dairesi müdürlüğüne başvuracaktır. MTV'nin tahsiline yetkili vergi dairesi müdürlüğünün bulunmadığı durumlarda ise, (Tebliğ Ekinde Belirtilen) başvuru yapılmak istenen ilde görevli vergi dairesi müdürlüğüne başvuracaktır.

Ödenen MTV'lerin iadesi için bu belgelerin dışında yürürlükteki mevzuat hükümleri gereğince istenilen bilgi ve belgelerin bulunması halinde, AT yüklenicisi bunları da ibraz etmekle yükümlüdür.

Söz konusu AT Sözleşmesinin süresinin sona ermesine bağlı olarak AT Yüklenicisi adına kayıt ve tescilli olup da mülkiyeti hibe yararlanıcısına geçen taşıt, sözleşme süresinin bittiği tarihten itibaren yürürlükteki MTV mevzuatı hükümleri gereğince motorlu taşıtlar vergisine tabi tutulacaktır.

VIII-4. Vergi Dairesi Müdürlüğü'nce Yapılacak İşlemler

IPA Çerçeve Anlaşması kapsamındaki AT Sözleşmesi çerçevesinde satın alınan ve AT Yüklenicisi adına kayıt ve tescil edilen taşıtlar kapsamında, sözleşme süresine isabet eden kısım için ödenen MTV'nin iadesi için, AT Yüklenicisi tarafından yukarıdaki belgelerle birlikte başvuru yapılan vergi dairesi müdürlüğü; eğer KDV İstisna Sertifikasını düzenleyen vergi dairesi müdürlüğü değil ise AT Sözleşmesinin süresinin sona erip ermediğini KDV İstisna Sertifikası verilen birimden yazı ile teyid almak zorundadır.

Başvuru yapılan vergi dairesi müdürlüğü, ödenen MTV'nin iadesi ile ilgili işlemleri yürürlükteki mevzuat hükümleri kapsamında yapacaktır.

IX- 5303 SAYILI KANUNLA ONAYLANMASI UYGUN BULUNAN ÇERÇEVE ANLAŞMA VE BUNUNLA İLGİLİ GENEL TEBLİĞLERİN DURUMU

IPA Çerçeve Anlaşması'nın "Giriş" kısmının (3) numaralı bölümüne göre, katılım öncesi yardım aracı (IPA), daha önce var olan katılım öncesi araçlarının yerini almakta ve Türkiye'ye mali yardım yapılması hakkındaki 97/256/AT ve 1999/311/AT sayılı Kararlar ile 2500/2001 sayılı Tüzükleri ortadan kaldırmaktadır.

Ayrıca "Genel Hükümler" başlıklı 1. bölümün 1. maddesinin (5) numaralı bendinde de; "*Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Komisyon arasındaki 14 Mayıs 2004 tarihli Çerçeve Anlaşma, önceki katılım öncesi araçları kapsamında kararlaştırılan ve üzerinde anlaşılan tedbirler için, söz konusu tedbirler ilgili Uygulama Anlaşmaları ile belirlenen kurallara uygun olarak tamamlanuncaya kadar, uygulanabilir olmaya devam edecektir*" denilmektedir.

Buna göre, 22/2/2005 tarih ve 5303 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ve 17/3/2005 tarih ve 2005/8636 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ekinde yayımlanan Çerçeve Anlaşma kapsamında finanse edilen sözleşmelere, bu Anlaşmanın EK-A/8. maddesi ve 1, 2 ve 3 Sıra No'lu Türkiye-Avrupa Birliği Çerçeve Anlaşması Genel Tebliği⁷ uygulanmaya devam edecektir.

Bu Anlaşma kapsamındaki sözleşmeler sona erene kadar, bu sözleşmelerle ilgili bütün başvurular, eskiden olduğu gibi Gelir İdaresi Başkanlığı'na yapılmaya devam edecektir.

X- SÖZLEŞME MAKAMLARININ YAPACAĞI İŞLEMLER

IPA Çerçeve Anlaşması uygulamasının daha hızlı ve etkin bir biçimde yürütülmesini teminen **AT Yüklenicisi ile AT Sözleşmesi imzalayan Türkiye'de yerleşik Sözleşme Makamları;**

a) AT Yüklenicileri ile imzalanan bütün AT Sözleşmelerine ait bilgileri, bir liste halinde sözleşmenin imzalanmasını takip eden 15 gün içerisinde avrupabirligi@gelirler.gov.tr elektronik posta adresine;

b) KDV İstisna Sertifikası başvurusunda AT Yüklenicisinden istenilen Bilgi Formu'nu onaylamakla yetkili kişi veya kişilerin isim, unvan ve imza sirkülerinin görevlendirme sonrasında ivedilikle resmi yazı ile;

c) Gelir İdaresi Başkanlığı'na listesi gönderilen AT Sözleşmelerinde meydana gelen süre, bedel ve unvan gibi değişikliklerde, bu değişikliklerin yapılmasını müteakip yazı ile en geç 15 gün içerisinde resmi yazı ile;

d) AT Sözleşmelerinde yazılı şartların ihlali sebebi ile veya diğer herhangi bir sebeple iptal edilen AT Sözleşmelerinin iptal gerekçesinin ve iptal edilen bütçe bedelinin ayrıntılı olarak anlatıldığı yazı ve eklerinin, iptal işleminin gerçekleştiği tarihi takip eden 15 gün içerisinde resmi yazı ile;

Gelir İdaresi Başkanlığı, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Daire Başkanlığı, Avrupa Birliği Müdürlüğü'ne göndermekle ve IPA Çerçeve Anlaşma 1 Sıra No.lu Genel Tebliğde belirlenen diğer görevleri yerine getirmekle yükümlüdürler.

XI- SORUMLULUK

XI-1. AT Yüklenicilerinin Sorumluluğu

AT Yüklenicilerinin bu Tebliğ ile belirlenen bildirimlere uymamaları durumunda adlarına *213 sayılı Vergi Usul Kanununun 148.149 ve mükerrer 355. maddesi gereğince özel usulsüzlük cezası kesilecektir.*

Söz konusu cezai işlemler, yürürlükteki mevzuat hükümleri doğrultusunda, KDV İstisna Sertifikası'nın verildiği vergi dairesi müdürlüğünce, KDV İstisna Sertifikasının doğrudan Gelir İdaresi Başkanlığı'nca verildiği durumlarda ise, Başkanlık talimatı üzerine yetkili vergi dairesi müdürlüğünce yerine getirilecektir.

XI-2. Türkiye'de Yerleşik Sözleşme Makamlarının Sorumluluğu

IPA Çerçeve Anlaşmasının 5/2-a maddesinin ikinci paragrafına göre, Avrupa Komisyonu Delegasyonu tarafından yönetilen projeler de dâhil olmak üzere, Komisyon Türkiye'ye merkezi yönetim kapsamında uygulanan programlar ve projelere ilişkin gerekli bilgiyi sağlamakla yükümlüdür.

Söz konusu madde ve IPA Çerçeve Anlaşmasının 26/3-b. maddesinin verdiği yetkiye istinaden, Türkiye'de yerleşik Sözleşme Makamlarının, IPA Çerçeve Anlaşması 1 Sıra No.lu Genel Tebliği'nin 6. maddesinde belirtilen bildirimleri yerine getirmemeleri halinde, Avrupa Birliği mali yardımlarına ilişkin vergi istisnalarının uygulamasında aksaklıklar meydana geleceğinden, bu bildirimlerle ilişkili olarak, Gelir İdaresi Başkanlığı'nın AT Yüklenicilerinin bu kapsamda yaptıkları başvuruları (KDV İstisna Sertifikası, iade, süre uzatımı, görüş sorma vb.) reddetme ve/veya verilmiş KDV İstisna Sertifikalarını iptal etme hakkı saklıdır.